

ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๓/ว ๒๕๓๖

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑

สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
เพื่อคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ออกประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่องการคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย ที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติหรือตำรับยาแผนไทยทั่วไปและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๗

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงขอแจ้งหน่วยงานของท่าน เพื่อทราบประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง การคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย ที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติหรือตำรับยาแผนไทยทั่วไปและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๗ (สิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประสาท ตราดธารทิพย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิบดี

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

สำนักคุ้มครองภูมิปัญญาฯ

โทร. ๐ ๒๑๔๙ ๕๖๐๘

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๑๐๙๕

ประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
เรื่อง การคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย
ที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ
หรือตำรับยาแผนไทยทั่วไปและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป
พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ในการดำเนินการในการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ ตามมาตรา ๑๗ และตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น

เนื่องจากการประกาศกำหนดให้ตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยใด เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ และตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ออกประกาศดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศฉบับนี้ เรียกว่า “ประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง การคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไปและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป หรือตำรับยาแผนไทยของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศฉบับนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนกลาง และนายทะเบียนจังหวัด

“นายทะเบียนกลาง” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

“นายทะเบียนจังหวัด” หมายความว่า นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๔ ตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย ตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้ เป็นตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไป และตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป หรือตำรับยาแผนไทยของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒

ข้อ ๕ ตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย ตามประกาศฉบับนี้ และให้รวมถึงตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่ได้กระทำการคัดลอก ปรับปรุง พัฒนา และกระทำการอย่างใดในลักษณะเช่นนั้น อันมีที่มาดั้งเดิมจากตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยกำหนดให้ได้รับความคุ้มครองที่ไม่อาจนำมายื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย (ส่วนบุคคล) ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ ได้อย่างเต็มที่

ข้อ ๖ ให้ผู้ที่ครอบครอง ผลิต จำหน่าย หรือการใช้ประโยชน์ ตลอดจนกระทำการใดๆ เกี่ยวกับตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย ตามประกาศฉบับนี้ แจ้งรายละเอียดการครอบครอง ผลิต จำหน่าย หรือการใช้ประโยชน์ ตลอดจนกระทำการใดๆ ตามวัน เวลา สถานที่ และแบบฟอร์มที่อธิบดี ประกาศกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่ออธิบดี

ข้อ ๗ การดำเนินการใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป และตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุม กำกับดูแล ติดตามและตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒

ข้อ ๘ ให้อธิบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศ และเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗

(นายรัชชัย กมลธรรม)
อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก

บัญชีแนบท้ายประกาศ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เรื่อง การคุ้มครองตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย ที่เตรียมการประกาศกำหนดให้เป็นตำรับยาแผนไทย
ของชาติและตำราการแพทย์แผนไทยของชาติหรือตำรับยาแผนไทยทั่วไปและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป
พ.ศ.๒๕๕๗

๑. คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์ (ฉบับโบราณ)

ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติโบราณหมวดของเอกสาร ตำราเวชศาสตร์ ชื่อเอกสาร
คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ๑๑๔๓จำนวน ๓๓แผ่น

๒. ศิลาจารึกตำรายาวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร

ประเภทเอกสารโบราณศิลาจารึกตำรายาวัดราชโอรสารามราชวรวิหารจำนวน ๕๕ แผ่น และไม่
ปรากฏในศิลาจารึกของกรมศิลปากร ๕ แผ่น มีหลักฐานปรากฏจริง ๔๙ แผ่น

๓. ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ ๕ (สมุดไทย)

๓.๑ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์กระษัย เล่ม ๑ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๐

๓.๒ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์กระษัยเล่ม ๒ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๑

๓.๓ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ตักกศิลา เล่ม ๑ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๓

๓.๔ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ตักกศิลา เล่ม ๒ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๔

๓.๕ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสารเวชศาสตร์(ฉบับหลวง
ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ธาตุวิงค์ เล่ม ๑ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๖

๓.๖ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ธาตุวิงค์ เล่ม ๒ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๗

๓.๗ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสารเวชศาสตร์(ฉบับหลวง
ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ประณจินดาเล่ม ๑เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๘

๓.๘ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์(ฉบับ
หลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ประณจินดาเล่ม ๓ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๑๐

๓.๙ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสารเวชศาสตร์(ฉบับหลวง
ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ประณจินดา เล่ม ๔ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๑๑

๓.๑๐ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสารเวชศาสตร์(ฉบับ
หลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ ประณจินดา เล่ม ๕ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๑๒

๓.๑๑ ประเภท...

๓.๒๖ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์โรคนิทาน เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๔๒

๓.๒๗ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์ (ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์สรรพลักษณะสรรพคุณ เล่ม ๒ เลขที่เอกสารตามหอสมุด
แห่งชาติ ๑๐๔๖

๓.๒๘ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์สรรพลักษณะสรรพคุณ เล่ม ๓ เลขที่เอกสารตามหอสมุด
แห่งชาติ ๑๐๔๗

๓.๒๙ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์ (ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์อุทรโรค เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๕๐

๓.๓๐ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์ชวดาร เล่ม ๑ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๐๒ มัดที่ ๒๖

๓.๓๑ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร เวชศาสตร์
(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย เล่ม ๑ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๔๔ มัดที่ ๗๑

๓.๓๒ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร คัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย เล่ม ๓ฉบับบริบูรณ์ เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ
๑๐๔๕ มัดที่ ๓๑

๓.๓๓ ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทยดำ หมวดของเอกสาร
เวชศาสตร์(ฉบับหลวง ร.๕) ชื่อเอกสาร พระคัมภีร์อภัยสันดา เล่ม ๑ สังเขป เลขที่เอกสารตามหอสมุดแห่งชาติ๑๐๔๙
มัดที่ ๗๒

๔. ตำราพระโอสถครั้งรัชกาลที่ ๒

ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติ ฉบับถ่ายสำเนาเอกสาร เลขห้อง (เก็บไว้ห้องหนังสือ
หายาก ๔๑๑) เลขทะเบียน ก.๓๖๘๖๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหา-
สมณะ โปรดให้พิมพ์ครั้งแรก ทรงช่วยหอพระสมุดวชิรญาณ แลประธานเป็นของแจกในงานศพอำมาตย์เอก พระยา
ประชุมประชานารถ (วัน,อมาทยานนท์) พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ถนนราชบพิธ กรุงเทพฯ มี ๘๕ ตำรับ
ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๘

๕. ตำรายาพระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์

ฉบับพิมพ์ ๒๔๕๙ มี ๒๐ ตำรับ

๖. ตำรา...

๖. ตำรายาพิเศษ ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

ประเภทเอกสาร ฉบับสำเนาเอกสารเป็นหนังสือพิมพ์แจกในการศพ อำมาตย์เอก พระศรีสัตยารักษ์ (ท้าว วีระศิริ) เนติบัณฑิต พ.ศ. ๒๔๖๑ พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๗. ตำราสรรพคุณยา ของกรมหลวงวงศาธิราชสนิท พ.ศ.๒๓๕๑-๒๔๑๓

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๔๖๒

๘. ศิลาจารึกตำรายาวัตพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)

กล่าวถึงแผนนวดแก้โรคต่างๆ มี ๖๐ รูปภาพ การบริหารร่างกาย (ฤาษีตัดตน) มีโคลงภาพฤาษีตัดตน ตำรายาวัตโพธิ์ ฯลฯ

๙. สมุดภาพโคลงฤาษีตัดตน

หนังสือสมุดไทยดำ เรื่อง “สมุดรูปฤาษีตัดตนแก้โรคต่างๆ ๘๐ รูป” เลขที่ ๕๓ หมวดตำราภาพ มาจัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนม์ ๘๐ พรรษา

๑๐. ตำราแผนปถิงของไทย

๑. ประเภทเอกสารโบราณของหอสมุดแห่งชาติหนังสือสมุดไทย ประกอบด้วยหมวดของเอกสาร เวชศาสตร์เลขที่และชื่อเอกสารดังนี้

- ๑.๑ ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวงรัชกาลที่ ๕ เลขที่ ๑๐๐๓ ชื่อ คัมภีร์ตักสิลา เล่ม ๑
- ๑.๒ ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวงรัชกาลที่ ๕ เลขที่ ๑๐๐๘ ชื่อ คัมภีร์แผนนวด เล่ม ๑
- ๑.๓ ตำราเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๒๒ ชื่อ ตำรายาเกร็ด
- ๑.๔ ตำราเวชศาสตร์ เลขที่ ๑๔๗ ชื่อ ต้นแผนปถิง
- ๑.๕ ตำราเวชศาสตร์ เลขที่ ๑๔๘ ชื่อ ตำราปล่อยปถิง
- ๑.๖ ตำราเวชศาสตร์ เลขที่ ๑๔๙ ชื่อ ตำราปล่อยปถิง
- ๑.๗ ตำราเวชศาสตร์ เลขที่ ๑๐๖๙ ชื่อ คัมภีร์แผนนวด

๒. ประเภทเอกสาร ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร จำนวน ๒ แผ่น ว่าด้วย แผนปถิงคว่ำและแผนปถิงหงาย